

»k matce«, dává zákon na jevo, že jde o matčiny nároky z jejího mimomanželského mateřství. Jimi byly arci před třetí dílčí novelou a před uzákoněním §u 166 této III. dílčí novely i nároky podle §u 1328 obč. zák., o kterýchžto nárocích má nyní ustanovení § 167 obč. zák. ve znění §u 10 I. dílčí novely. Odvolací soud míní, že žalobkyně uplatnila žalobou dvojí nároky, totiž podle §u 167 obč. zák. a podle §u 1328 obč. zák., protože se dožaduje kromě náhrady škod, o nichž mluví § 167 obč. zák., také náhrady za zmenšenou vyhlídku na sňatek v částce 10.000 Kč. Dovolací soud nesdílí tohoto právního názoru druhé stolice, neboť základní jednání, z něhož odvozuje žalobkyně svůj žalobní nárok, jest opřeno o tvrzení, že ji žalovaný trestným činem (§ 506 tr. zák.) a lstí pohnul ku dopuštění mimomanželské soulože a že proto jí má nahraditi utrpěnou škodu a ušlý zisk. Je tedy žalobní nárok právním důvodem opřen o právo z §u 1328 obč. zák. zneuctěné ženě plynoucí. Tento nárok nemá co činiti s mimomanželským mateřstvím, neboť vzniká zneuctěním už při prvním tělesném obcování. Náhrada podle §u 1328 obč. zák. není totožna s náhradou podle §u 167 obč. zák., sahá dále, byť i byla také jenom náhradou majetkové škody, k níž však — obdobně podle §u 1326 obč. zák. — náleží také náhrada za zmenšenou vyhlídku na sňatek. Že je širším, než ona podle §u 167 obč. zák., vyplývá z toho, že zahrnuje v sobě náhradu nákladů zaviněných po případě celou dobou těhotenství (tedy nejenom útraty slehnutí a jeho následky), náhradu ušlého zisku po případě po dobu celého těhotenství a šestinedělí, dokonce i náhradu útrat potrátu. Na tom nemění ničeho okolnost, že se žalobkyně nedomáhá všeho, co by jí po případě mohlo podle §u 1328 obč. zák. náležeti, a že v rámci §u 1328 obč. zák. uplatňuje částečně nároky, jichž by docílila také podle §u 167 obč. zák.; pro rozepři je rozhodujícím moment svedení trestným činem, jenž právě činí nárok podle §u 1328 obč. zák. podstatně odlišným od nároku podle §u 167 obč. zák. Z toho vyplývá, když žalobou jest domáháno výhradně náhrady podle §u 1328 obč. zák., že pro tuto rozepři je příslušným podle §u 50 odstavec první j. n. sborový soud první stolice.

Čís. 5237.

Zákon o stavebním ruchu ze dne 23. května 1919, čís. 281 sb. z. a n.

Nelze povoliti státní záruku při stavbách domů s malými byty, prováděných stavebními sdruženími obecně prospěšnými, jinak než proti knihovnímu zajištění předkupního práva a zákazu zcizení a zatížení ve prospěch státu. Knihovní zápisy státní záruky a uvedených vzájemných práv mají se státi současně a, nestalo-li se tak, nelze státu odepríti právo, by dodatečně bez svolení vlastníka domu, jemuž se dostalo státní podpory, si nedal zajistiti svá vzájemná práva.

(Rozh. ze dne 27. srpna 1925, R I 412/25.)

K žádosti Československého eráru, zastoupeného ministerstvem sociální péče, povolil knihovní soud, by se na nemovitostech vložka čís. 112, patřících stavebnímu družstvu státních a jiných veřejných zaměst-

nanců podle §u 30 zákona ze dne 11. března 1921, čís. 100 sb. z. a n. ve spojení s §em 4 zákona ze dne 23. května 1919, čís. 281 sb. z. a n. a podle §u 60 nařízení ze dne 21. května 1921. čís. 191 sb. z. a n. 1. znamenalo omezení práva vlastnického zákazem zatížení a zcizení ve prospěch Československého státu, dokud zaručené zápůjčky váznoucí na těchto nemovitostech nebudou umožněny, 2. vložilo právo předkupní pro Československý stát, dokud zaručené zápůjčky váznoucí na těchto nemovitostech nebudou umožněny. Re k u r s n í s o u d zamítl knihovní žádost. D ů v o d y: Stěžovatel tvrdí, že tu nejde o zápisy, jež lze povolit na základě zákona, a, poněvadž nebyly předloženy listiny opravňující k povolení žádaných zápisů, že neměly býti povoleny. Soud rekursní shledal stížnost odůvodněnou. Dle §u 26 knih. zák. lze vklady a záznamy a zpravidla i poznámky povolit jen na základě listin, ať veřejných, ať soukromých, pokud mají předepsané náležitosti. Výjimkou lze knihovní zápisy povolit i na základě zákona, to však pouze tam, kde to zákon výslovně nařizuje (na př. §§ 47, 49, 50, 58, 88, 89, 99—101, 131, 106, 107, 109, 113, 129, 133 knihovního zákona, §§ 3, 13, 14 zákona ze dne 6. února 1869, čís. 18 ř. zák., §§ 8, 10, 15, 16 zákona ze dne 25. července 1871, čís. 96 ř. zák., § 76 konk. řádu, § 34 zákona ze dne 18. února 1878, čís. 30 ř. zák., § 8 nař. ze dne 9. ledna 1920, čís. 61 sb. z. a n., § 9 zákona ze dne 11. března 1920, čís. 166 sb. z. a n., §§ 3, 26 zákona ze dne 8. dubna 1920, čís. 329 sb. z. a n., § 33 (5) zák. ze dne 11. března 1921, čís. 100 sb. z. a n., § 34 (4) nař. ze dne 21. května 1921, čís. 191 sb. z. a n., § 8 a 28 (4) zákona ze dne 27. ledna 1922, čís. 45 sb. z. a n., §§ 4 a 28 (8) zákona ze dne 25. ledna 1923 čís. 35 sb. z. a n., § 34 nař. ze dne 19. července 1923, čís. 160 sb. z. a n. a jiné). Není-li v zákoně ustanovení, že lze zápis povolit bez listin na pouhou žádost buď strany, buď úřadu, nutno předložit listinu, na jejímž základě lze zápis povolit (§ 34 a 37 nařízení ze dne 21. května 1921, čís. 191 sb. z. a n., § 4 zákona ze dne 27. ledna 1922, čís. 45 sb. z. a n., § 4 zákona ze dne 25. ledna 1923, čís. 35 sb. z. a n., §§ 34 a 37 nař. ze dne 19. července 1923, čís. 160 sb. z. a n.). § 4 zákona ze dne 23. května 1919, čís. 281 sb. z. a n., jenž platil i pro podpory staveb domů pro rok 1920 dle zákona ze dne 6. února 1920, čís. 92 sb. z. a n. a pro rok 1921 dle §u 30 zákona ze dne 11. března 1921, čís. 100 sb. z. a n., ustanovuje, že na domech, jimž se dostalo podpory, jest zajistiti ve prospěch Československé republiky právo předkupní a zákaz zcizení a zatížení, nemá však ustanovení, že se tak má státi z moci úřední, nebo k pouhé žádosti úřadu. Toto ustanovení vykládá se v prováděcím nařízení ze dne 21. května 1921, čís. 191 sb. z. a n., k zákonu čís. 100/1921; v §u 60 je blíže stanoven dosah práva toho pokud se týče omezení vlastníka; v §u 61 a 62 téhož nařízení se stanoví, jakým způsobem dojde k zápisu práv upravených v §u 4 zákona čís. 281/1919 a z nich jest zjevno, že se má tak státi na základě listin; také zápisy dle §u 55 téhož nařízení čís. 191/1921 mají se státi jen na základě listin. Obdobná ustanovení mají i další zákony o podpoře stavebního ruchu čís. 45/1922, čís. 35/1923 a čís. 58/1924 a prováděcí nařízení k nim čís. 355/1922, čís. 160/1923 a čís. 96/1924. Nebylo proto povolit žádané zápisy jen na pouhou žádost mini-

sterstva sociální péče s poukazem na zákonná ustanovení, že práva ta je zajistiti i bez předložení listiny (§ 32 a 94 čís. 4 knih. zák.).

N e j v y š š í s o u d obnovil usnesení prvního soudu.

D ů v o d y:

Na nemovitostech, na kterých se mají ve prospěch státu zapsati zákaz zcizení a zatížení a právo předkupní na dobu, v žádosti uvedenu, vážnou již práva zástavní za zápůjčky, poskytnuté dle zákona o stavebním ruchu ze dne 11. března 1921, čís. 100 sb. z. a n., a při všech těchto zápůjčkách jest dle §u 33 (1) téhož zákona poznamenána záruka státu dle §u 32 čís. 1. V prohlášeních zemské politické správy, připojených k jednotlivým dluhopisům, jimiž se potvrzuje udělení záruky a svoluje k tomu, by byla knihovně poznamenána, praví se výslovně, že záruka byla převzata na základě citovaného zákona; v ojedinelém případě citováno jest prováděcí nařízení k tomuto zákonu ze dne 21. května 1921, čís. 191 sb. z. a n., což však na věci ničeho nemění. Dle §u 30 cit. zák. vztahují se na tyto zápůjčky předpisy zákona o státní podpoře stavebního ruchu ze dne 23. května 1919, čís. 281 sb. z. a n., který v §u 4 ustanovuje, že na domech, jimž se dostalo státní podpory, jest ve prospěch republiky zajistiti právo předkupní a zákaz zcizení a zatížení. Nelze tedy povolití státní záruku při stavbách domů s malými byty, prováděných stavebními sdruženími obecně prospěšnými, jinak, než proti knihovnímu zajištění předkupního práva a zákazu zcizení a zatížení ve prospěch státu, z čehož opět plyne vzhledem k zásadě §u 97 knih. zák., že knihovní zápisy státní záruky a uvedených vzájemných práv státu mají se státi současně a že, když se současně nestaly, nemůže býti státu odepřeno právo, by dodatečně bez zvláštního svolení vlastníka domu, jemuž se dostalo státní podpory, nedal si zajistiti svá vzájemná práva. Stav, aby jen záruka státu, ale nikoli též vzájemná práva jeho byla zapsána, není vzhledem k velicímu předpisu §u 4 zák. čís. 281/1919 přípustným. Listin, jichž rekursní soud postrádá, není vzhledem k §u 97 knih. zák. a vzhledem k tomu, že státní záruka jest již knihovně poznamenána, potřebí. Právem proto první soudce žádané zápisy povolil. K vývodu rekursu družstva do usnesení první stolice podotknouti dlužno toto: Přijal-li vlastník domu, nejsa k tomu veřejnou mocí donucován, státní podporu, povolenou mu výslovně ve formě záruky dle zákona čís. 100 1921, podrobil se tím i podmínkám, za nichž lze záruku dle onoho zákona povolití. Tím podmínky, v zákoně uvedené, stávají se podstatnou součástí smlouvy a proto omezení práva vlastnického právem předkupním a zákazem zcizení a zatížení děje se na základě srovnalé vůle stran dle zásad soukromého práva a nelze se tu dovolávati §u 109 úst. list., dle něhož soukromé vlastnictví lze omeziti jen zákonem. Předpis tento vztahuje se na nedobrovolné případy omezení vlastnictví. Předpisy knihovního zákona, zejména §§ 20, 26, 31 a 33 knih. zák. nemohou odvodniti zamítnutí návrhu, ježto tu platí pozdější velicí předpis §u 4 zák. čís. 281/1919. Vzhledem k tomuto zákonnému předpisu jest též pro věc nezávažno, jaký byl stav právní v době, kdy platil jen zákon ze dne 22. prosince 1910, čís. 242 ř. zák., jednající

o zřízení fondu pro péči bytovou, a jaká soudní praxe se vyvinula v době předpřevratové. Při vyřizování žádosti o knihovní zápisy nemůže se knihovní soud dle §§ 94 a 96 knih. zák. obíratí otázkami hmotněprávními, zejména, jaké hmotněprávní účinky vůbec a zejména vůči třetím osobám jeví práva, o jichž zápis jde. K vývodům stížnosti v tomto směru nelze vůbec přihlížeti. Dále není úkolem tohoto případu řešiti otázku, zda § 4 zákona čís. 281/1919 se nyní vztahuje nejen na obce, okresy a stavební sdružení obecně prospěšná — o jedno z nich tuto jde — nýbrž i na jakéhokoliv jiného percipienta. Družstvo soudí, že citace §u 4 zák. čís. 281/1919 v §u 30 zák. čís. 100/1921 vztahuje se jen na způsoby podpor a úlevy berní. Tomuto názoru nelze přisvědčiti, ježto citace tato, kdyby smysl její byl omezen v tomto směru, byla by úplně zbytečná, když zákon čís. 100/1921 obírá se těmito otázkami v dalších svých předpisech, a to v §u 32 způsoby podpor a v §u 39 úlevami berními. Družstvo spatřuje ve slovech §u 4 zák. čís. 281/1919 »jest zajistiti« a ve slovech §u 60 prov. nař. čís. 191/1921 »zapiše se« jen pouhý pokyn pro obsah smluv, jimiž se mají založiti práva, o jichž zápis jde. Ani tomuto názoru nelze přisvědčiti. Zejména z té okolnosti, že v prováděcím nařízení se přikazuje, aby byla zapsána ona omezení, patřno, že zákonodárce neměl na mysli období, v němž se účastníci teprve dohodují o těchto omezeních, a neudílel pouhé pokyny pro ono dohodování. Na věci nemění se ničeho, že nyní ministerstvo sociální péče vydává formuláře smluv, v nichž vlastník stavby svoluje ku vkladu práv, o něž tuto jde, a jest dále pro věc úplně nezávažno, že toto ministerstvo snad vyhrazuje si uzavření zvláštní dodatečné smlouvy o záruce, dále že ujednává podmínky zcizení t. zv. rodinných domků (§ 61 prov. nař. čís. 191/1921) a že splnění smlouvy zajišťuje si i ujednáním smluvní pokuty (§ 62 cit. nař.). Družstvo zcela přehlíží, že nejde o práva, která se mají teprve založiti, nebo o závazky, které mají býti vlastníkům domu proti jich vůli uloženy, nýbrž že, jak již řečeno, přijetím záruky státní za podmínek uvedených v zákonných předpisech došlo již ke zřízení těchto práv vzájemnou dohodou mezi poskytovatelem a příjemcem záruky. Proto zcela dusledně nařizuje se v §u 60 prov. nar. prostě již jen zápis práva předkupního a zákazu zcizení a zatížení, a nestanoví se tu již další podmínky pro jich zápis, ač na př. totéž nařízení v §u 34 uznalo za nutno, předepsati podrobné podmínky pro povolení poznámky převzetí záruky. Družstvo sice vyslovuje v rekursu ochotu, jednati s ministerstvem sociální péče a vydati listinu způsobilou k zápisu oněch práv, ale okolnost tato vzhledem k řečenému nemá pro rozhodnutí o tomto knihovním návrhu významu.

Čís. 5238.

Právo třetího, jemuž se má podle §u 881 obč. zák. dostatí smlouvou výhody, vzejde okamžikem, kdy byl vyrozuměn.

(Rozh. ze dne 27. srpna 1925, Rv I 1020/25.)